

Århus, den 16/4 2008

Att.:
Undervisningsminister Bertel Haarder
Folketingets Uddannelsesudvalg

Generelt udtrykker Foreningen af lærere i samfundsfag ved lærerseminarierne tilfredshed med udkastet til Fælles Mål 2 i samfundsfag.

Dog har vi følgende bemærkninger:

- I forhold til trinmål er det ikke helt klart om dette giver mening. Er der tale om, at trinmål for 9. klasse er det sammen som slutmål for 9. klasse? Der er en del uklarhed, som vi finder bør afklares.
- Det er positivt, at der bliver tænkt i tre temaer, men vi finder dog, at EU dimensionen bør stå stærkere. Evt. forklaringer i forhold til Danmarks interesse i EU medlemskab samt forklaringer(perspektiver/teorier) i forhold til integrationen og udvidelserne af EU de seneste år.
- Endvidere bør(læs:skal) taksonomien(Bloom) – redegørelse, analyse, diskussion/vurdering - understreges i forhold til det som skal gå på tværs af de faglige emner/dimensioner – se nedenstående. Dette fremgår også af vejledningen og bekendtgørelsen til faget.
- Andre ændringer(se understreget nedenstående) – dette kun i forhold til slutmål for 9. klasse(har ikke medtaget trinmål for 9. klasse og slutmål for 10. klasse).

Endvidere finder vi det utrolig vigtigt, at lærerne i skolen med denne **faglige opstramning og faget som prøvafag**, i stigende omfang kommer på **efteruddannelseskurser**. Det vil være meget hensigtsmæssigt om ministeriet og folketinget opprioriterer samfundsfag i denne sammenhæng, da faget er et vigtigt(det vigtigste) demokratiske dannelsesfag. Dette også set i relation til de diskussioner, der løbende er i EU og i globalt regi om demokrati og velfærdsmodeller.

Med venlig hilsen

Carsten Linding Jakobsen,
Lektor, cand. scient. pol. et mag., VIA University College, Læreruddannelsen i Århus, og formand for Foreningen af lærere i samfundsfag ved lærerseminarierne

Fælles Mål II

SAMFUNDSFAG

Fagformål

Fælles Mål	Fælles Mål II
Formålet med undervisningen i samfundsfag er, at eleverne udvikler lyst og evne til at forstå hverdagslivet i et samfundsmæssigt perspektiv og til aktiv medleven i et demokratisk samfund.	Formålet med undervisningen i samfundsfag er, at eleverne opnår viden om samfundet og dets historiske forandringer. Undervisningen skal forberede eleverne til aktiv deltagelse i et demokratisk samfund, jf. folkeskolelovens formålsbestemmelse.
<i>Stk. 2.</i> Undervisningen skal medvirke til, at eleverne udvikler historie- og samfundsbevidsthed, kritisk sans og færdighed i at iagttage, analysere og vurdere nationale og internationale samfundsforhold og konflikter.	<i>Stk. 2.</i> Eleverne skal udvikle kompetencer, kritisk sans og et personligt tilegnet værdigrundlag, der gør det muligt for dem, at deltage kvalificeret og engageret i samfundsudviklingen. Undervisningen skal bidrage til, at eleverne forstår sig selv og andre som en del af samfundet, som de både påvirker og påvirkes af, og at de forstår hverdagslivet i et samfundsmæssigt og historisk perspektiv.
<i>Stk. 3.</i> Undervisningen skal bidrage til, at eleverne på baggrund af et personligt tilegnet værdigrundlag deltager aktivt i samfundsudviklingen. Den enkelte elev skal udvikle ansvarlighed for løsningen af fælles opgaver og erhverve viden om samfundet og dets historiske forudsætninger.	<i>Stk. 3.</i> Undervisningen skal bidrage til, at eleverne kender og i praksis respekterer samfundets demokratiske spilleregler og grundværdier.

Slutmål 9. klassetrin

<p>Menneske og stat</p> <p>Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • beskrive hovedtræk i grundloven som fundament for det danske demokrati • gøre rede for politiske beslutningsprocesser og interesserne bag dem • diskutere statens rolle i forhold til økonomisk udvikling og politik • gøre rede for staten som rammesætter for borgere, kommuner og amter • forholde sig til den danske stats rolle i det internationale samfund. 	<p>Politik. Magt, beslutningsprocesser og demokrati</p> <p>Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • redegøre for forskellige opfattelser af demokratiet som politisk idé og styreform • redegøre for hovedtræk i det danske politiske system og dets historie, for parlamentarisme og for samspillet mellem de politiske beslutningsprocesser i EU og Danmark • <u>EU – dets institutioner og hovedopgaver samt forklaringer på integrationen i EU (bør være ”mere EU”, da dette er en væsentlig ramme for Danmarks handlemuligheder)</u> • give eksempler på hvordan forskellige former for magt og ressourcer har indflydelse på politisk deltagelse og politiske beslutningsprocesser lokalt, nationalt og globalt. • anvende viden om forskellige politiske aktørers synspunkter og interesser til at forstå og forklare politiske udsagn i den offentlige debat • se sammenhænge mellem politiske synspunkter og økonomiske, sociale og kulturelle placeringer og interesser • reflektere over Danmarks deltagelse det europæiske samarbejde i EU i et demokratisk perspektiv • reflektere over mediernes rolle i den politiske proces • reflektere over retsstatens betydning for demokratiet • reflektere over betydningen af egne og andres rettigheder og pligter i et demokratisk samfund
<p>Menneske og samfund</p> <p>Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der</p>	<p>Økonomi. Produktion, arbejde og forbrug</p> <p>Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der</p>

<p>sætter dem i stand til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • diskutere det enkelte menneskes rolle i grupper og fællesskaber, herunder relationer mellem kønnene • give eksempler på arbejdsmarkedets udvikling i samspil med produktions- og erhvervsstruktur • gøre rede for de krav, som et dynamisk samfund stiller til udvikling af kompetencer • gøre rede for sammenhængen mellem indkomst, skat, velfærd og forbrug • kende til unges forhold i Europa. 	<p>sætter dem i stand til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • redegøre for hovedtræk i udviklingen i dansk erhvervs- og produktionsstruktur herunder centrale aktører på arbejdsmarkedet og deres interesser • redegøre for det økonomiske kredsløb og markedsmekanismen, • redegøre for dansk blandingsøkonomi i en økonomisk globalisering • redegøre for centrale velfærdsprincipper og typer af velfærdsstater • redegøre for bæredygtig udvikling set i lyset af økonomisk vækst og miljø • forstå og forklare udsagn om økonomi set i forhold til forskellige aktørers interesser og ideologier • reflektere over økonomiens betydning for det danske velfærdssamfund • reflektere over den økonomiske udviklings betydning for naturgrundlaget • diskutere mulige handlinger i relation til virkninger af økonomiens globalisering
<p>Menneske og kultur</p> <p>Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • gøre rede for, hvordan værdier og normer dannes i et samspil mellem mennesker • sætte sig ind i værdier, der ligger til grund for forskellige religioner, normer og livsformer • forklare baggrunden for nationalisme • kende til og forholde sig til globalisering. 	<p>Sociale og kulturelle forhold. Socialisering, kultur og identitet</p> <p>Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • gøre rede for væsentlige sociale institutioner, grupper og fællesskaber i det moderne samfund • give eksempler på, hvordan sociale normer, holdninger og adfærdsformer karakteriserer forskellige sociale grupper og giver anledning til konflikter imellem dem • forklare hvordan institutioner(uklart hvad der menes) for uddannelse og kultur bidrager til socialisering og medborgerskab • give samfundsmæssige forklaringer på

	<p>udviklingen af sociale grupper og gruppeidentiteter</p> <ul style="list-style-type: none"> • reflektere over betydningen af egne og andres stereotype opfattelser af forskellige grupper • vurdere sociale og kulturelle forskelles betydning for den globale sameksistens
<p>Menneske og natur</p> <p>Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • forholde sig til naturen som en æstetisk og økonomisk ressource • diskutere og reflektere over økologiske problemstillinger lokalt, nationalt og globalt • diskutere forestillingen om menneskets ret til naturen. 	<p>Færdigheder på tværs af de tre områder</p> <p>Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • fremskaffe og anvende statistik og anden empiri i behandlingen af samfundsmæssige problemstillinger blandt andet gennem egne observationer og spørgemetoder • indgå sagligt i en demokratisk debat om samfundsmæssige problemstillinger og løsningsmuligheder • analysere, diskutere og vurdere samfundsmæssige problemstillinger samt komme med forslag til handlemuligheder på individ niveau, nationalt niveau og globalt niveau(<u>tilføjelse</u>)